

Szerkesztőség:

II-ik kerület 460. házszám,
nová a lap szellemi részét
illető közlemények kül-
dendők.

Kéziratok vissza nem
adatnak.

ABONY

Kiadóhivatal:

SZERDAHELYI JÁNO:
könyvnyomdája, hová
az előfizetési pénzek, a hir-
detések és ezeknek díjai
valamint a felszólamlások
küldendők.

TÁRSADALMI, KÖZGAZDASÁGI ÉS SZÉPIRODALMI LAP. — MEGJELEN MINDEN VASÁRNAP.

Előfizetési díj:

Helyben házhoz hordva és vidékre küldve egész
évre 8 korona, fél évre 4 korona, negyed évre
2 korona. Egyes szám ára 16 fillér

Felelős szerkesztő:
TEMESKÖZY GERZSON.

Főmunkatársak:
VEVERÁN ISTVÁN. VÉLI MIKSA.
Kiadótulajdonos: SZERDAHELYI JÁNOS.

Hirdetmények,

nyiltterek, valamint hirdetési díjak, közvetlen a kiadó
hivatalhoz küldendők. Nyilttér scra 1 korona.

Kultura és gazdaság.

A kultura csak ott fejlődik igazán és életképesen, ahol azt szilárd talajon gazdasági erő támogatja. A kultura olyan fa, amely a gazdasági erők által termékenyített talajon él meg, csak ott nő terebélyessé. Minél mélyebb és termékenyebb rétegekbe bocsájthatja gyökereit, annál dúsbabban virágzik és hozza gyümölcseit. Viszont a gazdasági erő és gazdasági élet, a jólét csak ott erősödik és ott izmosodik meg, ahol a kulturának napfénye és melege árad rá. Sokszor mondták, de nem lehet eléggé ismételni, hogy csak művelt nemzet lehet gazdag és csak gazdag nemzet lehet igazán művelt.

Mindakettő: a kultura és a gazdasági munka, elsőrendű állami feladat, mindkettőnek fejlesztése és erősítése közvetlen állami cél. De nem csupán az! Nagy hiba és nálunk is el van terjedve az a balhít, hogy mindent az államtól várnak, pedig az állam nem tehet mindent, hiszen maga az állam végre sem más, mint a társadalom egyeteme és összessége. Az állam nem veheti át mindazokat a feladatokat, amiket a társadalom összes rétegeinek harmonikus együtt

működése képes csak megoldani. Ez biztosítja csak az igazi haladást és fejlődést anyagi és szellemi téren.

Csak egy minden rétegében összeforrott társadalom képes az államot feladataiban támogatni, egytársadalom, amely telve van nemzeti és hazafias érzéssel, amelyek nem jelszavak után indul, hanem mindig a tiszta igazság kipróbált elvein az élet reális szükségleteit is számbaveszi, amely átérti és átérzi a nemzeti célok nagyságát és munkálkodni kíván azokon, munkakedvvel bír és munkaképességgel, amely megbecsüli az egyéni munkásságot és az egyéni munkássággal fegyelmezi és szervezi a társadalmat.

A társadalomnak ki kell vennie a maga részét az állami élet feladatainak teljesítéséből és nem is lenne jó, ha mindent az állam abszorbeálna, mert felemésztené azokat az erőforrásokat, amelyekből ön maga táplálkozik.

A magyar társadalomnak még különösebb kötelességei vannak. Más országok százados konszolidált állapotnak örvendenek, mi sok irányban még kiépítetlen állami szervezettel bírnak. Tömérdek a kérdés, amely megoldásra vár beligazgatási, szociális, gaz-

dasági és kulturális téren.

Nekünk nem szabad időt mulasztanunk. Nekünk közös munkára kell feszítenünk összes erőinket. Van még egy hátrányunk azokkal az államokkal szemben, amelyekben a nyelv egysége áll fenn. Nekünk kötelességünk, hogy a magyar műveltséget és a magyar kulturát ápoljunk és terjesszük.

Jól mondta az első magyar parlamenti minisztérium közoktatásügyi minisztere, hogy Magyarország jövőjének kérdése kulturakérdés. Minden országnak az, de az elmaradt és gyenge országnak leginkább az. Sőt ma azt mondhatjuk: mindenkinek a jövője kulturakérdés abban a nagy harcban, abban a versenyben, amely az egész világon gazdasági és szellemi téren minden nemzet között megvan.

De nem szavakkal, tényekkel kell ezt bizonyítani. És lehet is. Van-e magasabb ügy, mint a műveltséget terjeszteni, annak szeretetét bevinni a nép legalsóbb rétegeibe, őket nemesre képezni, de gyarapítani anyagilag. Ha mindenki vállaltva, öntudatosan munkába áll ennek a nagy, szent ügynek érdekében, amelynek mindenki szívében élnie kell, aki ezt a hazát magáénak vallja, ha mindenki csak egy ködarabot hord eh-

TÁRCA.

Renitens feleség.

Írta: Prém József

— Az „Abony” eredeti tárcája. —

I.

A lovag-teremben nagyokat nyikorgott a rozgapadló, amint Rozsályi Kun István magassáru, kenénytalpu csizmáiban végiglépkedett. Erős indulat dolgozott a kastély úrában. Az ajtó mellé húzódott hajdu, aki pecsétes levelet hozott Déváról, szepegyre nézte a nagyur haragját.

Az írás kettétépte ott hevert az asztalon. Az az csak az egyik darabja, a másik a padlóra esett. A keménytalpu, magassáru csizmak egy pár-szor már már rátapostak arra a papirdarabra.

Ezt nekem! A saját hitvesem mer így üpacskálni velem! Rozsályi Kun Istvánnal! Hát az vagyok-e még?

Dühös pillantással, vérvörös ábrázattal állt meg a hajdu előtt, várva a feleletet.

— Én kegyes nagyuram! — alázatoskodott a megriadt ember. Nem rajtam mult, hogy jobb híradással nem kedveskedhettem,

— Lódulj és küldj be sebtiben a kapitányomat.

Ismét végigcsörtetett a termen a nekibőszült ferj. Most már rugdalta azt a papirdarabot, valahányszor a közelebe ért. Nem törődött vele, hogy az ország legszebb asszonyának édes kezévonásai alkotják a szabályos, egyenes sorokat, . . . Korá-

nak legünnepeltebb asszonya, a búbajos Széchy Mária, az ő imádott hitvese írt neki . . .

Az ólomszegélyvel kerített, színes üvegű ablakon át messzire ellátott a kastély ura. Ott terült el a rozsályi határ.

Hát ha mégis jön az asszony. Hát ha csak tréfálni, ingerkedni akart vele, amikor azt írta, hogy soha többé nem jön vissza Szatmarmegyébe, Tán itt is van már a közelben . . . Az a porfelhő ott a hegyhát mentén őt takarja! . . .

De már belépett a kapitány, vitéz Antalffy Gáspár uram.

— Mi baj István?

— Fordulj velem a világ! Bar sülyedne el és sülyedne el a pokol fenekéig!

— Na, na!

— Hát nem jön az asszony! Vérbeli atyámfia vagy, Gáspár, legjobb barátom is vagy, nincs titkom előtted . . .

— Mi a szándékom?

— Adj tanácsot Gáspár.

Vitéz Antalffy Gáspár uram a szokimondó emberek közé tartozott. Tudta ezt a kastély ura, azért követelő pillantással állt eléje és leste, mit is mond a kapitánya. Azt is tudta, hogy mindjárt ítélet lesz az, amit hall.

— Nohát csak amondó vagyok, szerelmes atyámfia, — kezdte Gáspár — vess keresztet Széchy Máriára. Eljött az idő, amikor a prófécióm beteljesedik, még pedig színiültig. Hát nem váltig hajtogattam: ne bizzál abban a gyönyörűséges asszonyban, aki nem becsülte meg az első urat.

Báthory Istvánt! Mar hogy szerette volna, amikor mint menyasszony is Wesselényi Ferencért rajongott! Mégis tehozzád ment, miért? Csak hogy meg-

hozzantsa az idejét. Arra jónak talált téged,

hogy fölkelte veled Wesselényi Ferenc indulatját. Tiszta látok én . . . És itt a saját házában mondom: úgy vigyázz rá, Rozsályi Kun István, hogy sem első nem voltál, sem utolsó nem leszel a szép asszonynál! Mához egy esztendőre harmadik ura lesz Széchy Máriának.

— És Wesselényi Ferenc lenne az?

Nem nyugszik addig az az asszony.

A házigazda most már belesápadt. Érezte hogy igazat beszél kegyetlen atyafia. Hisz ez a levél is ott a földön olyasmit emleget. Ujból rugdálni kezdte a papirlapot, aztán fölkapta, odavitte az asztalhoz a másik darabhoz.

— Oivasd, olvasd csak!

Vitéz Antalffy Gáspár betűzni kezdte a szép asszonyi írást, miközben egyre kacagott.

— Hát persze persze! Itt a nyitja mindennek. Unatkozik a házában. Meg csak nemrég ünnepelték Erdélyben, szabadon járt kelt, lóhaton kísérte egész sereg gavallérja. Aztán megfélekedett magáról és hozzád láncoolta az ifju-ágot. Azt hitte, te majd megveded a híret és helyt állsz, ha pörlik jószágaiért. Szép embernek is talált. Ha hah! De most látja, milyen bolondot tett. Köznap lelkeddel föl nem érsz hozzá . . .

— Az is ott áll?

— De itt ám. Meg az, hogy gyámoltalan, aluszékony vagy.

Ezt már nem hallgathatta tovább Rozsályi Kun István. Szinte fölfordított és öklével akkora csapott a tölgyfaasztalra, hogy a nehéz alkotmány nyekkent egyet. Aztán odarohant Széchy Mária arcképehez, rátapadt tekintete a kacser, bájos asszony vonásaira és ő-lével fenyegetve, kiáltotta:

— Te elbizakodott, te eszesnap, te szívtelen te gonosz asszony! Én gyönyörűséges kinom,

hez a nagy épülethez, akkor az felépül szilárdan, mint a szikla. Fényesen és tágan, hogy mindenkit e hazában képes lesz befogadni!

Sz. K.

Közgyűlés.

M. hó 29 én képviselő testületünk közgyűlést tartott, melyen Papp Peter főjegyző előadásában tárgyalta a hűvágatási szabályrendelet. Eme fontos tárgy Papp főjegyző és a szabályrendelet alkotására kiküldött bizottság által allitott össze, a környékbeli hason szabály rendeletek figyelembe vételével s főbb intézkedései: a vágás ideje, a vágásra kerülő állatok és a levágott hús vizsgálata, a vágatási és húsvizsgálati díjak megállapítása, a vágóhid és környéke tisztán tartása, s végül a kényszer vágás módzatai és díjai.

A szabályrendelet észrevétel nélkül olvastattott föl és csak a felolvasás befejeztével szölt ahoz Szakáll Lajos ipartestületi elnök, kifogásolva ama rendelkezést, hogy Szent Istvan napján és a három fő ünnep első napjain vágni tilos. Szerinte ez nem csak a mészáros iparosok érdekeit serti, de a közönséget is, mert megtörténhet, hogy délre már nem lesz hús s a város délután hús nélkül marad, azonkívül másnap is hús nélkül maradhat a közönség.

A közgyűlés méltányolni akarta a felszólalást és a felszólaló intenczióját s dacára az előadó főjegyző felvilágosító kijelentéseinek, hogy a jelzett napokon mindenütt szünetel a vágás, a közgyűlés — ellenére a munkaszüneti törvénynek és az ezt magyarázó ministeri és törvényhatósági rendeleteknek akként határozott, hogy Szent Istvan napján és a három fő ünnep első napjain rendkívüli esetekben, az előjárás engedélyével lehet vágni.

Nem hisszük, hogy a törvényhatóság jóvá hagyja ezt a kitérést, de ha meg jóváhagyná is, a mészáros mesterek alkalmazottjaikat — a munkaszüneti törvény rendelkezés szerint nem kényszeríthetik. Így aztán hiába volt a jó akarat és méltanyosság. Egyébként úgy tudjuk, hogy ezelőtt sem igen fordult elő eset, hogy a nagy ünnepeken nagyobb vágás történt volna.

Észrevételek.

(Folytatás és vége.)

Hivatolt cikk 9. bekezdésében szerző úr a következőt javasolja: „Künnöcsük el tehát az is-

gyötrelmes hitvesem. Hat csak megmutatom, ki a gyámoltalan, ki az aluzekony! Meg en!

A kapitány kíváncsian kérdezte:

— Mi tevék leszünk?

— Hahaha! — kacagott most már Rozsályi Kun István. Szaporán! Nyeregbe háromszáz vitézzel! Hazahozzuk a renáns asszonyt!

— Micsoda? Fegyverrel akarod meggyőzni az asszonyt, mennyire méltó vagy ő reá? Na hát ez új dolog, fogjunk hozzá.

II.

Még az nap elindult a háromszáz vitéz, élén a férj is meg a kapitány is Dovara.

A csábos menyecske vigan élte ott világát és nem is álmodta, hogy második ura, a kire ráunt, ily érdekesse akarja magát tenni előtte. Bolond egy gondolat, hogy haddal, haboruval szerezzé őt vissza magának!

Ejjel toppant a vár alá a különös csapat.

Fönn a hegyen, a hol az erősség állt, sötét minden; de az első kastély ablakai fenyesebbek. Persze, ott mulatoz a szép asszony, nekivaló társaságban. . . . Ott mosolyog rá mindenki . . .

És a haragos férj szívében a bosszu gyilkos indulata haborgott.

— Megállj! — kiálltatta csapatjának.

— De tán közelebb mennénk, — vélekedett vitéz Antalfy Gáspár.

Aztán összedugta fejét férj és kapitány, hogy merről kezdjék a feleség lakhelyének ostromát.

Egyszerre eles haragosöngés, szakgatott, véstjelenő bongás sivitott át a nyári éjen. . . . Alig hangzott el a harmadik esöngés. . . . és ihol ni az első kastély minden ablaka hirtelen első-tétült.

— Mi történt? rindt föl a férj.

— Vártuk bentüket! — szölt a kapitány.

kolat, mint nevelő intézetet, az iskolától, mint olyan intézménytől, mely tudást van hivatva adni.”

A középkorban egy bizonyos pedagógiai irány uralkodott, amelynek célja az volt, hogy a gyermek értelmét telítse meg sokféle tudással. Ezt a nevelési irányt skolaszticizmusnak hívták. Egyoldalúsága miatt nem sokáig allhatott fenn, mert már a középkor végfelé végkép eltűnt a földszinéről s helyét elfoglalta a lelki tehetségek összhangzó fejlesztésének nevelési iránya. Azelőtt a mélyseg és alaposság nélküli szakkozás, az ismeret lélek nélküli gamadaja, a sokféle dologról való ismeret s arról való beszélni tudás kép zte az oktatás feladatát, azután, a lélek mind három alapterhetségének harmonikus nevelése lön az egyedüli és legfőbb cél. Ma is ez. A mai iskola oktatási rendszerre, minden egyes fázisában magán viseli nevének küldetését, mert pl. az ismeretek közlésénél nem elégszik meg az ismereti anyag pusztá adagolásával, hanem a mélyseg és alaposság elerhetése céljából, a szemleltetés meggyőző erejével teszi az ismeretet valóban tudássá, vagy tudott dologgá, olyanná, amely a léleknek tulajdonává válik s e mellett még arra is törekszik, hogy a lélekben neemes érzelmeket fakasszon és az akaratot etikai elbatarozásokra bírja. E két utóbbi, t. i. a lélek érző és akaró tehetségeinek nevelése, a skolaszticizmus korában, teljesen mellözve volt. Az előadottakból is megérthető tehát, hogy a mai iskolát, mint nevelő intézetet, az iskolától elválasztani nem lehet és ha ez mégis megtörténne, ez eljárás nem volna egyéb a visszafejlesztésnél, visszamenésnél — a középkorhoz. Ezt, azt hiszem, senkisésem óhajlja.

A cikk 10. bekezdése így szöli: „Nevelést az iskola sohasem adhat olyat, mint minét a szülő megadhat, mert teljes lehetetlen az, hogy egy ember 80—100 gyermek lelkivilágát pár óra alatt kiismerhesse s még kizártabbnak tekinthető, miszerint a gyermekek hajlamairól tudomást szerezzon.”

Hogy az iskola adhat e olyan nevelést a gyermeknek, mint a szülő, mindig attól függ, hogy a szülő képes-e részletetül gyermekét a megkívántató házi nevelésben, avagy sem. Ha a szülő maga is nevelt s ennek alapján maga is ért gyermekének neveléséhez, úgy ez esetben az iskolának nem sok tennivalója van a házi nevelést illetőleg; ha azonban a szülő nevelétsége vagy egyéb körülmények következtében a gyermek otthoni nevelése egyenlő a semmivel, úgy bizvást állithatjuk, hogy az iskola pótolja, még pedig nagy mértékben, a házinevelés hiányát. Ebben csak egyetlen egy intézmény, a társadalom mostoha gyermeke: az óvoda állhat segítségére. Ezért kellene az óvoda ügyét jobban felkarolni, hogy ez áldásos intéz-

De nem látták, amint a kastély hátsó ajtaján kisurran egy fehér lenge női alak, karsu és könynyed. Haja fölbontva, tekintete elszánt. . . . Így siet föl a hegyi ösvényen, az erősségbe. . . . nyomában egy pár szolgáló. . . . Néhány perc múlva már ott állt a löresek előtt. Csak ezeket akarta elérni Széchy Mária. Mert ő volt, a feleség. . . .

— Értem jöttél? — kiálltatta felé az éjbe, a csillagos a holdas éjbe. . . . Rám akarod kényszeríteni a boldogságot, amit sohasem adhattál? Hát ez a válaszom ni:

És sortüzet adott a fegyveres szerelemmel ostromló férj csapatára!

Csak úgy ropogott a puszka, karabély és durrogott a mozsár, meg a kölyökágyu.

— Hah, aki áldója van! — rikkant föl a kapitány, amint egy golyó atlykuszította a főveget. Ez aztán a menyecske!

Egy órahosszat tartott a tüzelés. Összeesődült Déva egész környékének népe. A városból faklyás emberek sereglettek össze. A bíró, az egész mindenség ezen a komédián.

És Rozsályi Kun István toporzékolt, amint látta, hogy háromszáz vitéze lassan, szépszerivel elszölet. . . . Szólingatta vitéz Antalfy Gáspár, de a vérbeli atyafi nem felelt. . . . Csak nagykö-sőre ugratott melléje a lovával.

— Asszony ellea hadakozunk? Jobb lesz, ha szépszerivel odébb állunk, István. Nem akarok életem végeig csuffa lenni. . . . Megyek is.

És elvágatott. Rozsályig meg sem állt. A férj, az pedig követte. . . . Előbb azonban a kastély minden ablakan belött, hogy az üvegeserép csakugy esörömpölt.

— Hadd legyen emléke látogatásomnak! Gnyos hahótát hallott egész hazáig s másnap mar a fiskalist hivatta. . . .

mény valóban pótolhatná a szegény gyermekek hiányos, vagy nélkülözött házi nevelését és hathatós támogatója lehetne az iskola feladatának.

Teljesen lehetetlennek nem tartom, hogy egy ember (a tanító) kiismerhesse 80—100, sőt több gyermeknek lelkivilágát először is azért, mert nem egy pár óra áll a tanítónak rendelkezésére a megfigyelésre nevez, hanem legalább is egy tanév, vagyis 36 (5 napos) tanhét, ami egyenlő 180 tanappal, ez meg egyenlő 900 tanórával. Emel még több időn át is foglalkozhatik a tanító a gyermekkel, ha a felvezető rendszer alapján az egymásután következő osztályokban ugyanaz a tanító oktatja. Másodsor azért sem tartom lehetetlennek a gyermek kiismerését, mert a tanító (vagy tanítónő) bír annyi pszichológiai tudománnyal, amennyivel képes beletekinteni a gyermek lelkebe s így módjában van megállapítani a különböző lelki és vérmérsékleti típusokat. Természetesen, a normálnál nagyobb létszám, megnehezíti, késlelteti a kiismerést, de lehetetlennek nem teszi.

Cikkirő úr még özeket is állítja: „Az iskola tehát általában arra szolgál, hogy gyermekeinknek tudást adjon, de — mint látjuk — arra nem alkalmas, hogy bennök természetes hajlamukat fejlessze, éppen azon okból, mert a tanítás módját munka megtakarítás szempontjából egyöntetűvé akarja tenni, már pedig nem minden gyermek elég értelmes arra, hogy az iskolai magyarázatokat ily formában megértse, külön-külön pedig mindegyiknek megmagyarázni nem lehet, mert arra nincs idő.”

Immár közzölt refleksióimban kimutatam azt, hogy az iskola nemcsak oktat, hanem nevel is. Tehát nemcsak tudást ad, hanem képzi is a lelki tehetségeket, sőt még a házi nevelést is pótolja, amelyik gyermeknél arra szükség van. Meg csak arra kívánok reflektálni, hogy az iskolai tömeges tanítás nem akadályozza a különleges tehetségek kifejlését, mert ha akadályozná, úgy akkor nem kerülne ki egyetlenegy valómirevaló eszü gyermek sem az iskolából és nem volnának nagyjaink, szellemóriásaink, hanem csak epigonjaink. Tudnunk kell, hogy a tanítási alakok és módok a normális eszü gyermekek értelmi képességéhez vannak mérve. Rendszeres oktatásnál tehát minden egyes természetes eszü gyermek — ha figyel — megérti a közölt, vagy kifejtett dolgokat, a jobb, vagyis a tehetséges gyermek jobban és hamarabb fogja fel, érti meg a nyújtott ismereteket, míg ellenben a normális fokon alul álló eszü, nem érti meg a magyarázatot, vagy csak halvány fogalma van az abban foglaltakról. Az ilyen gyenge elmékkel (amiből pedig 100 tanulót számítva egy osztályra van lekevesebb 20.) igen sok dolga van a tanítónak. Külön is foglalkozik velük, azután pedig kevesebb kívánalmakkal is lép fel velük szemben, mégis akárhányszor megtörténik, hogy ezek a tehetségtelen, vérszegény, fejletlen agyu gyermekek elmaradnak a többitől. Ha valaki a gyermekcsoportból rövidséget szenved, úgy csakis ezek a szenvedő alakok azok a kis martirok, akiknek az iskola nem képes annyit utravalót adni, mint a többinek. De nem szorul am háttérbe a tehetséges gyermek. Az ő élénk, fogékony elméje kitűnik a tanórák alatt, kitűnik a számonkérésnél, a feleleténél. Még akurva sem lehetne a tehetséges elmét ki nem fejleszteni, oly szinten abban a szellemi energia. Én tehát azt az állítást, hogy az iskola nem volna alkalmas bizonyos hajlamok fejlesztésére, — nem hiszem.

Zárom észrevételeimet azzal a mondással, hogy „aki haragszik, annak nincs igaza.”

Én nem haragszom.

Veverán István.

Egyleti élet.

Az „Abonyi Betegsegítő Egylet” 1909. április hó 8 án, esütörtök délután fei 4 órakor tartja rendes évi Közgyűlést.

Tárgysorozat:

1. Elnöki jelentés betérjesztése.
2. Számvizsgáló izóság jelentése.
3. Eselleges indítványok tárgyalása.

Az Egylet 1908. évi zarszámadása.

Bevételek:

	Kor. fill.
Egyenleg áthozatal az 1907. évről	282 46
Tagdíjak	557 25
Haltotti járulék	52 —
Adományok	74 60
Pártoló tagdíjak	120 —
Takarekpénztár kamat	411 99
Összesen:	1498 30

Kiadások:

Heti betegilletékek	Kor. fill.
Halotti járulékok	150 —
Gyógyszerekért	81 70
Orvosi tiszteletdíj	426 81
Szolga évi fizetése	300 —
Apró kiadások	80 —
Alaptökéhez esatolva	16 84
Egyenleg 1908. december hó 31-én	411 99
Összesen:	1498 30

Az egyetvagyon:

Egyenleg	Kor. fill.
Ózv. Kopecky Morné alapítványa	30 93
Dr. Vajda Béla fele alapítvány	360 04
Dr. Blumgrund Naftali fele alapítvány	1559 49
Alaptöke	1431 87
Takarékba elhelyezve V.	5285 35
Tagdíj-hátralék	242 59
Halotti járulékok hátralék	48 50
Pártoló tagdíj hátralék	36 —
Összesen:	9018 77

KÖZGAZDASÁG.

A Triesti Általános Biztosító Társulat.

(Assicurazioni Generali) f. é. március hó 18-án tartott 77-ik közgyűlésén terjesztették be az 1908. évi mérlegeket. Az előtűnk fekvő jelentésből látjuk, hogy az 1908. december 31-én érvényben volt életbiztosítási tőkeösszegek 972.108.481 korona 17 fillért tettek ki, és az év folyamán bevett díjak 42.335.825 korona 78 fillérré rugtak. Az életbiztosítási osztály díjtartaléka 19.086.145 korona 05 fillérré 283.242.702 korona 29 fillérré emelkedett. A tűzbiztosítási ágban, beleértve a betörés- és tűkrőveg biztosítást a díjbevétel 17.570.409.609 kor. biztosítási összeg után 28.866.290 korona 38 fillér volt, míből 10.652.942 korona 55 fillér viszontbiztosításra fordítottat, úgy, hogy a tiszta díjbevétel 18.213.347 korona 83 fillérré rugott, és ez összegből 13.079.112 korona 08 fillér mint díjtartalék minden tehertől menten jövő évre vitelték át. A jövő években esedékessé váló díjkötelezetvények összege 122.098.054 korona 94 fillér. A szállítványbiztosítási ágban a díjbevétel kitélt 3.577.901 korona 84 fillért, mely a viszontbiztosítások után 1.655.086 korona 52 fillérré rugott. Károkkért a társaság 1908-ban 39.751.656 korona 71 fillért és alapítása óta 938.794.591 korona 91 fillért fizetett ki. E kártérítési összegből hazánkra 184.687.233 korona 43 fillér esik. A nyereség tartalékok közül, melyek összesen 20.890.707 korona 37 fillérré rugnak, különösen kiemelendők: az alapszabály szerinti nyereségtartalék, mely 6.300.000 koronát tesz ki, az értékpapírok árfolyamingadozására alakított tartalék, mely az idei átutalással együtt 13.017.104 korona 53 fillérré rug, továbbá felemlítendő a 160.000 koronára rugó kétes követelések tartaléka és az ingatlan tartalék, mely az idei átutalással 1.413.602 korona 84 fillért tesz ki. Részvényenként 600 arany frank osztalék kerül kifizetésre. A társaság összes tartalékai és alapjai, melyek elsőrangú értékekben vannak elhelyezve, az idei átutalások folytán 323.693.347 korona 57 fillérről 346.151.371 korona 42 fillérré emelkedtek, melyek következőképen vannak elhelyezve: 1. Ingatlanok és jelzálog követelések 68.422.455 korona 68 fillér 2. Életbiztosítási kötvényekre adott kölcsönök 29.099.869 korona 33 fillér. 3. Letéteményezett értékpapírokra adott kölcsönök 3.124.531 korona 51 fillér. 4. Értékpapírok 219.102.504 kor. 80 fillér. 5. Követelések áll mökánál és tartományoknál 5.613.421 korona 24 fillér. 6. Társa váltak 786.489 korona 29 fillér. 7. A részvényesek biztosított adóstevelei 8.820.000 korona. 8. Készpénz és az intézet követelése, a hitel zök követeléseinek lovonásával 11.182.099 kor. 57 fillér. Összesen 346.151.371 korona 42 fillér. Ezen értékekből 638 millió korona magyar értékekre esik.

MI UJSÁG?

— **Kinevezés.** A m. kir. pénzügyminister Dr. A r a n y i Ö d ö n földinket, a szotnoki pénzügyigazgatóságnál pénzügyi fogalmazóva nevezte ki.

— **Tanács ülés.** Előjárásunk f. hó 1-én ülést tartott a behajthatatlan községi pótdok töröltetése tárgyában. Nagy Lajos előadó jegyző mintegy 600 tételt olvasott föl, mindannyi elhalt elszegényedett emberek, elköltözött és ismeretlen eseledék és egyéb alkalmazottak csip csup elévült adói, mintegy 2600 kor. összegben. Ezek részben helytelenül lettek megróva, nagy részben azonban nem is lettek felszólítva adóik fizetésére, de loginkább nem szorítottak azoknak megfizetésére. Legnagyobb ok azonban az, hogy mintegy 20 év óta nem történtek leírások, a minek pedig evenkent kell történnie, hogy háztartásunk és a számadás, valamint a költségvetés helyes alapokon nyugodhassanak. A tanács tételről tételre elbírálta az adatokat s azok törlesztését javasolja a közgyűlésnek. Előzőleg azonban egy nagy kátyút kellett el tölteni. A közmunka alapoknál ugyanis szerepel egy 1500 koronas tétel, mint érték, de hogy ez honnét jött, vagy az ellen értéke hova lett, a múlt idők ködös homályába vész el. A pénzügyi

lenör csak annyit tudnak, hogy mióta ők kezelik és vezetik a számadásokat ez a tétel évről évre ott szerepel s ők is úgy vettek már át. Nagy Lajos jegyző hosszas kutatás után annyit bírt kipuhatolni hogy ezt az összeget valószínűleg költsón adta a közmunka pénztár a házi pénztárnak valamikor de aztán valószínűleg elfelejték vissza fizetni. Mint-hogy most már potadó emelés nélkül annak vissza fizetése nem lehetséges, annak törlesztését javasolta, míhez a tanács — mit is tehetett egyebet — hozzá járult, illetve ily irányban tesz javaslatot a közgyűlésnek. Lassau-lassan majd csak el-takarítódnak az e fele régi vacakok.

— **Közgyűlés.** Képviselő testületünk hol-nap délután ismét közgyűlést tart, melynek tárgyai: A községi közmunka számadásában kezelt érték-tétel törlesése tárgyában a tanács javaslata. Behajthatatlanná vált községi pótdok törlesése tárgyában a tanács javaslata. Az 1908. évi költségvetés egyes címén megakartított összegeknek más címekre leendő átutalása. (Ezek a megakartítások az első fecskék háztartásunk tavaszkezdeten, melyeket annál szívesebben üdvözlünk, minthogy ember emlékezet óta ilyen kedves madarakat nem láttunk. Szerk.)

— **Közgyűlés.** A képviselő testület 6-án, kedden délután évi rendes közgyűlést tart — Re-nle János, mint a számadások vizsgálatára öss-zehívott közgyűlésre kiküldött megyebizottsági tag — elnöklete alatt, melyen az 1908. évi szá-madások vizsgálatnak és tárgyalatnak le.

— **Szünidő.** A rom. kath. népiskolákban a husvéti szünet f. hó 4-től 12-ig bezárólag tart. Utasítva vannak a gyermekek, hogy a szünidő a-latti ümepi isteni tiszteleteken reggel 8 órára tar-toznak megjelenni.

— **Megye gyűlés.** Vármegeyénk tavaszi közgyűlésének e hó 12-én kellett volna megtartat-nia. Tekintettel a husvéti szent ünnepekre a me-gye gyűlést április hó 19-én fogják megtartani.

— **Iskolai századok képzése.** A rom. kath. tanítótestület múlt hó 31-én Schlosser László igazgató-tanító elnöklete alatt megtartott rendes havi gyűlésén elhatározta, hogy mihelyt az időjárás kedvezőre fordul, a tanulókkal megfogja kezdeni a katonásdi játékokat. Erre vonatkozólag — tekintettel az idő rövidségére — csak a leg-elemibb csukló- és rendgyakorlatokra, illetőleg mozdulatokra fog kiterjeszkedni. Amint ezekből a gyakorlatokból elegendő ügyességre tesznek szert a kis ujoncok, valószínűleg május végén meg fog történni a fogadalmi ünnepség, amely alkalommal a tanulók felesküsznek a címeres nemzeti lobogóra.

— **Kész a ráma.** Az ujszászi úti rk. iskola a korai fagy miatt bekeríthető nem volt, most azonban már praktikus sodrony kerítés sze-gélyezi a szép új épületet és az udvart. A szép kép, keretnélkül is szép, de még szebb, ha meg-felelő keretbe van a foglalva. — Ez esetben a keret nemcsak emeli a képet, hanem célszerűbbé is teszi azt.

— **Tűz meg a víz.** Balogh István elő-fogatos járt bent szerkesztőségünknel s kijelentet-te, hogy a multkori tüzesetnél azért nem volt ele-gendő víz mert a lajtok szanaszét voltak a város-ban s nem volt míbe befogni, a rosz akarat tehát az ő részéről nem forgott fönn. Hát azt mi el-hisszük, de ha a lajtok szétvannak hordva is, ösz-sze lehet azt a tűzhelyére kapni azonnal, sőt mű-szály is.

— **Triesti Általános Biztosító Társulat.** (Assicurazioni Generali) Budapest. V., Do-rottya-utca 10. Lapunk mai számának „Közgazda-ság” című rovatában, közöljük a Triesti általános biztosító társulat a legnagyobb, leggazdagabb és a legrégibb biztosító intézetünk mérlegének főbb szá-madatait. Teljes mérleggel a társaság mindenkinek aki e célból hozzáfordul a legnagyobb készséggel szolgál. Az intézet elfogad: élet-, tűz-, szállítvány-, és betöréses lopás elleni biztosításokat. Közvetít továbbá: jégbiztosításokat a Magyar jég- és vi-szont biztosító r. t. valamint baleset elleni bizto-sításokat az Első o. általános baleset ellen bizto-sító társaság számára. A társulat abonyi ügynök-sége: Havas Ignác.

— **Uj tanintézet.** A kiskunfélegyházi „Constantinum” zárdaiskolában f. évi szept. 1-én nyílik meg a tanítónő képezde. Az intézet, mely internátussal van egybekötve, a „Miasszonyunk”-ról nevezett szerzetes nővérek vezetése alatt áll s prospektust az intézeti főnöknő küld.

— **A boszniai katonák hazabo-csátása.** Míután a haboru veszedelme végleg elmúlt, nemsokára hazabocsátják a Boszniába be-hívott katonákat. Ez a hírközlésnél nagy meg-örömbölést fog okozni országszerte.

Nagy-Abonyi Önszegélyző-Egylet.

MEGHIVÓ.

A „Nagy-Abonyi Önszegélyző-Egylet” az 1909. március 28-án vasárnap d. u. 3 órá-ra hirdetett, de a törzsbetétek kellő számú képviselőlete hiánya miatt meg nem tartott

XXXIV. évi rendes közgyűlését 1909. ápr. 11-én vasárnap d. u. 3 órakor az Ipartestület helyiségeiben

fogja megtartani, melyre a tisztelt törzsbetét tulajdonosok azzal a figyelemzetteléssel hi-vatnak meg, hogy azon az alapszabályok 42. § a értelmében — a már az első alkalommal kitűzött tárgyak felett — a jelenle-vők érvényesen fognak határozni.

Tárgysorozat.

1. Közgyűlési elnök választása.
2. A közgyűlési jegyzőkönyv hitelesíté-sére az elnök által három egyleti tag felhívása.
3. Az igazgatóság jelentése az 1908. évi üzletforgalomról és mérlegről, javaslata továbbá a tiszta jövedelem felosztásáról.
4. A felügyelő-bizottság jelentése az 1908. évi számadások és mérleg, valamint a tiszta jövedelem felosztási tervezet meg-vizsgálásáról és a felmentvény megadása iránti javaslatról.
5. Három felügyelő-bizottsági tag vá-lasztása az 1909-1911. üzleti évre.

Abony, 1909. március 29.

Az igazgatóság.

Koraszülött gyermekeket

a SCOTT-fele Emulsio az elsatnyulástól megmenti és rendes erőhöz és vidámsághoz segíti őket.

Aggodó szülők

ezrei rézték elragadtatva gyermekük egészségének rohamos javulását. Még akkor is, ha a gyermek a tejet vissza-u asítja, a

Scott-fele Emulsiot

szívesen fogadja és könnyen emészti meg.

Nyáron is legjobb eredménnyel adagolható.

Kapható minden gyógytárban.

Eladás.

Öt öl buza és árpa szalma el-adó Thalyéknál.

Eladás.

A vasút mellett a Kécskei-uton levő Molnár-féle **tégla-égető**, valamint a hozzátartozó 12 hold szántóföld — tiszta buzával bevete — szabadkézből eladó. — Értekezni lehet Serényi Lajos tulajdonos-sal, Munkácsi-utca 111. szám.

Soreladás.

Jó fehér borok eladók Temes-közy Gerzsonnál.

Egy jó családból való fiu nyom-dász tanulónak felvétetik lapunk kiadóhivatalában.

**Szőlő-
oltvá-
nyokat**
szállít, fajliszta-
ságáért jótállva,
legdúsabb választékban a már évek óta első-
nek és legmegbízhatóbbnak ismert:

Küküllőmenti első szőlőoltvány-telep
tulajdonos: **Caspari Frigyes,**
Medgyes 67. sz. (Nagyküküllő-megye.)

Tessék képes árjegyzéket kérni!

Az árjegyzékben található az ország minden részé-
ből érkezett elismerő levelek, ennél fogva minden
szőlőbirtokos megrendelésének megtétele előtt az
ismerős személyiségektől úgy szó, mint írásbelileg
bizonyosságot szerezhethet magának fenti szőlőtelep fel-
tétlen megbízhatóságáról. 20-20

Még azokat is, akik éveken át mást
használtak, meghódította a valódi

ERŐ

SÓSBORSZESZ,

mert mindazt egyesíti magában, amit egy igazán jó
és hatásos háziszertől várni lehet
Őre az egészségnek, fertőtlenít, erősít és edzi
az izmokat, fájdalomcsillapító. Páratlan mint szárvíz,
haj- és bőrápolószert.

Szükséges minden háztartásban.

Kapható mindenütt 30 fill., 40 fill., 1 és 2 ko-
ronás üvegekben.
Postán 10 kis üveget 3 koronáért küld a ár-
véttel, vagy a pénz előzetes beküldése után

KOSMOS labororium GYŐR.

Kapható mindenütt.

Főraktár Abonyban: 20-20

Láng Oszkár gyógytárában.

Eladás.

2000 kéve jóminőségű nád eladó.
Értekezni lehet Tóth Mihály
vállalkozóval.

„M-i-t?” — „Papa megengedte! Hisz’ valódi Jacobi.
féle Antinicotin-cigarettaüvegyek fadobozban.”

Figyelem! Csakis a „JACOBI” jelzéssel valódi!
Minden fadoboz egy érdekes búvészkartyát tartalmaz.
21-26

Száraz tűzifa.

Apróra vágott bükkfának mmázsája 2 kor.
50 fillérért kapható Molnár Bélánénál,
Szelei-út.

KOVALD PÉTER és FIA
cs. és kir. szab. kelme- és szőrmefestő, vegytisztító és
gőzmosó-gyár

Budapest, VII. kerület, Szövetség-utca 37. szám

megbízói kényelmét szem előtt tartva elhatározta,
hogy minden tekintélyes vidéki városban képvise-
letet létesít és ez által módot nyújt a nagyérdemű
közönségnek arra, hogy cégét — a csomagolási és
postaköltségek mellőzésével — közvetlenül felke-
reshesse.

Abonyban Schwartz Zseni

vette át a képviseletét és a gyár rendes áraiban
vállalja az úri-, női- és gyermeköltönyök, díszítő-
és butorszövetek, függönyök, kézmunkák, szőnye-
gek, csipke- és vepárúk, szőrmék, stb.iek vegytisz-
títását és festését.

Ugyszintén ágytollak tisztítását és fehé-
neműek mosását is.

A nagyérdemű közönséget biztosítva kifogás-
talan munkájáról és mindenkor méltányos árairól,
szíves jóindulatába és figyelmébe ajánlja a képv-
seletet és számos megbízatást kér a

25-25 **Kovald Péter és fia** cég.

**Nyomdász tanulónak egy fiú fölvé-
tetik lapunk kiadóhivatalában.**

CLAYTON & SHUTTLEWORTH
Budapest, Váci-körút 63.

Által a legjutányosabb árak mellett ajánlatnak:

Locomobil és gőzcséplőgépek,
szalmakaszalozók, Járgány-cséplőgépek, lóhara-cséplők,
tisztító-rosták, konkolyozók, kaszáló- és aratógépek,
szénagyűjtők, boronák, sorvetőgépek, Planet Jr.
kapálók, szacszkavágók, répavágók, kukorica-
morzsolók, darálók, őrlőmalmok, egyetemes
acél akék, 2- és 3-vasú akék és minden
egyéb gazdasági gépek.

Ujdonság! **ORCOLIN.** **Ujdonság!**

Mindenféle szerkezetű petroleum lámpában meg!epő nyugott fehér fényű, füstnélküli és
szagtalan égést csinál. Helyben is több helyen legjobb eredménnyel kipróbálva.

ORCOLIN
Elejét veszi a lámpa felrobanásnak, mivel a petroleumot tisztítja.

ORCOLIN
Olcsósága miatt a legszegényebbeknek is hozzá férhető. Jósága miatt egy házban sem szabad hiányozni.
Kapható csakis: **RINGEISEN OTTÓ** kereskedő üzletében
ABONY, Ceglédi-út 77. szám.